

Spis treści

Słowo wstępne	7
 Część I.	
DOBÓR PARTNERÓW DO MAŁŻEŃSTWA W ŚWIELE TEORII PSYCHOLOGICZNYCH	
Jan Rostowski	13
 Wstęp	15
 Rozdział 1.	
Główne założenia wybranych teorii doboru partnerów związku małżeńskiego	20
1. Teoria społecznej wymiany	20
2. Teoria sprawiedliwości (Equity Theory)	33
3. Teoria bodźca – wartości – roli wg B. Mursteina	51
4. Teoria diadycznego układu wg R. Lewisa (Lewis' Dyadic Formation Theory)	56
5. Teoria komplementarności potrzeb wg R. Winch'a	58
6. Teoria uzupełniania/dopełniania potrzeb i cech R.B. Cattella	61
7. Teoria instrumentalna R. Centersa	64
8. Teoria podobieństwa	67
8.1. Ogólne założenia	67
8.2. Funkcje podobieństwa partnerów	71
8.2.1. Funkcja wzmocnienia	72

8.2.2. Funkcja motywacyjna	76
8.2.3. Funkcja rozumienia	79
8.2.4. Funkcja walidacyjna	80
8.2.5. Funkcja uznania	82
8.2.6. Funkcja efektywności	83
8.3. Podobieństwo cech osobowości partnerów związku małżeńskiego	85

Rozdział 2.

Podobieństwo w zakresie sześciowymiarowego modelu dobranego związku małżeńskiego w ujęciu J. Rostowskiego (KDM-1)	88
--	-----------

1. Wymiar miłości małżeńskiej	88
1.1. Postawa wobec miłości małżeńskiej	89
1.2. Rangowanie znaczenia miłości małżeńskiej	90
1.3. Zależność między partnerami w zakresie miłości	90
1.4. Współzależność wymiaru miłości z kategoriami dobranego związku małżeńskiego	91
1.5. Interpretacja wyników	93
2. Wymiar więzi emocjonalnej	95
2.1. Postawa wobec więzi emocjonalnej	95
2.2. Rangowanie znaczenia wymiaru więzi emocjonalnej	96
2.3. Zgodność między partnerami w zakresie wymiaru więzi emocjonalnej	97
2.4. Współzależność wymiaru więzi emocjonalnej z kategoriami dobranego związku małżeńskiego	97
2.5. Interpretacja wyników	98
3. Wymiar intymności	99
3.1. Postawa wobec wymiaru intymności	100
3.2. Rangowanie znaczenia wymiaru intymności	100
3.3. Zgodność między partnerami w zakresie wymiaru intymności	101
3.4. Współzależność wymiaru intymności z kategoriami dobranego związku małżeńskiego	101
3.5. Interpretacja wyników	103
3.5.1. Intymność a ujawnianie siebie	104
3.5.2. Intymność a komunikacja interpersonalna	106
3.5.3. Intymność a zrozumienie wzajemne	109
4. Wymiar podobieństwa zachowania się partnerów	110
4.1. Postawa wobec wymiaru podobieństwa behawioralnego	110
4.2. Rangowanie znaczenia wymiaru podobieństwa behawioralnego	111
4.3. Zgodność między partnerami w zakresie wymiaru podobieństwa behawioralnego	111
4.4. Współzależność wymiaru podobieństwa behawioralnego z kategoriami dobranego związku małżeńskiego	112
4.5. Interpretacja wyników	113

4.5.1. Zachowanie małżonków a podział ról	113
4.5.2. Zachowanie małżonków a self-concept	115
4.5.3. Zachowanie małżonków a zmienne społeczno-demograficzne	116
4.5.4. Zachowanie małżonków a ich status osobisty	118
5. Wymiar pożycia seksualnego	120
5.1. Postawa wobec wymiaru pożycia seksualnego	120
5.2. Rangowanie znaczenia wymiaru pożycia seksualnego	121
5.3. Zgodność między partnerami w zakresie wymiaru pożycia seksualnego	121
5.4. Współzależność wymiaru pożycia seksualnego z kategoriami dobranego związku małżeńskiego	122
5.5. Interpretacja wyników	123
5.5.1. Pożycie seksualne a wiek i staż małżonków	123
5.5.2. Pożycie seksualne a poziom jakości funkcjonowania małżeństwa	126
5.5.3. Pożycie seksualne a rodzicielstwo	128
5.5.4. Pożycie seksualne a praca zawodowa	129
5.5.5. Pożycie seksualne a standard seksualny	131
6. Wymiar stosunku do dziecka	134
6.1. Postawa wobec wymiaru stosunku do dziecka	134
6.2. Rangowanie znaczenia wymiaru stosunek do dziecka	135
6.3. Zgodność między partnerami w zakresie wymiaru stosunku do dziecka	136
6.4. Współzależność wymiaru stosunku do dziecka z kategoriami dobranego związku małżeńskiego	136
6.5. Interpretacja wyników	138
6.5.1. Teorie rodzicielstwa	139
6.5.2. Rodzicielstwo a zmienne osobiste/indywidualne	142
6.5.3. Rodzicielstwo a postawa wobec dziecka (dzieci)	145

Rozdział 3.

Podobieństwo małżonków w zakresie osobowości w świetle koncepcji

H.J. Eysencka i H.G. Gougha	153
------------------------------------	-----

1. Aktualność badań nad osobowością małżonków	153
2. Teoria osobowości wg H.J. Eysencka (MPI)	154
2.1. Wymiar ekstrawersji-introwersji w świetle przeprowadzonych badań	156
2.2. Wymiar osobowości neurotyzm – zrównoważenie emocjonalne w świetle przeprowadzonych badań	158
2.3. Interpretacja otrzymanych wyników w wymiarach ekstrawersji i neurotyzmu	162
2.3.1. Wymiar introwersji-ekstrawersji	163
2.3.1.1. Introwersja	163
2.3.1.2. Ekstrawersja	165
2.3.2. Neurotyzm: niezrównoważenie – zrównoważenie emocjonalne	168
2.4. Typy osobowości wg H.J. Eysencka partnerów związków małżeńskich	173
2.4.1. Typ sangwinika par partnerów związków małżeńskich	174

2.4.2. Typ choleryka par partnerów związków małżeńskich	175
2.4.3. Typ melancholika par partnerów związków małżeńskich	177
2.4.2. Typ flegmatyka par partnerów związków małżeńskich	179
3. Podobieństwo wymiarów osobowości partnerów związków małżeńskich według koncepcji H.G. Gougha	181
3.1. Kategoria I – zrównoważenia i pewności siebie	183
3.1.1. Zróżnicowanie i podobieństwo poziomów wymiaru dominacji	183
3.1.2. Zróżnicowanie i podobieństwo poziomów wymiaru ambicji	184
3.1.3. Zróżnicowanie i podobieństwo poziomów wymiaru towarzyskości	186
3.1.4. Zróżnicowanie i podobieństwo poziomów wymiaru swobody towarzyskiej	188
3.1.5. Zróżnicowanie i podobieństwo poziomów wymiaru poczucia własnej wartości	190
3.1.6. Zróżnicowanie i podobieństwo poziomów wymiaru dobrego samopoczucia	191
3.2. Kategoria II – uspołecznienia i odpowiedzialności	192
3.2.1. Zróżnicowanie i podobieństwo poziomów wymiaru odpowiedzialności	192
3.2.2. Zróżnicowanie i podobieństwo poziomów wymiaru uspołecznienia	194
3.2.3. Zróżnicowanie i podobieństwo poziomów wymiaru opanowania	196
3.2.4. Zróżnicowanie i podobieństwo poziomów wymiaru tolerancji	197
3.2.5. Zróżnicowanie i podobieństwo poziomów wymiaru pragnienie podobania się	199
3.2.6. Zróżnicowanie i podobieństwo poziomów wymiaru typowości	200
3.3. Kategoria III – powodzenia i wydajności umysłowej	201
3.3.1. Zróżnicowanie i podobieństwo poziomów wymiaru powodzenia przez konformizm	201
3.3.2. Zróżnicowanie i podobieństwo poziomów wymiaru powodzenia przez niezależność	202
3.3.3. Zróżnicowanie i podobieństwo poziomów wymiaru wydajności umysłowej	203
3.4. Kategoria IV typu orientacji poznawczej i zainteresowań	206
3.4.1. Zróżnicowanie i podobieństwo poziomów wymiaru wnikliwości psychologicznej	206
3.4.2. Zróżnicowanie i podobieństwo poziomów wymiaru rzutkości	208
3.4.3. Zróżnicowanie i podobieństwo poziomów wymiaru kobiecości	209
3.5. Kategoria V – przystosowanie	211
Zakończenie	220
Bibliografia	223

Część II.

BIONEUROPSYCHOLOGICZNE UWARUNKOWANIA MIŁOŚCI PARTNERÓW ZWIĄZKÓW MAŁŻEŃSKICH

Jan Rostowski, Teresa Rostowska 247

Wstęp 249

Rozdział 1.

Miłość małżeńska w bioneurologicznej perspektywie 251

1. Genetyczne uwarunkowania miłości 251

2. Ewolucyjne ujmowanie miłości 253

3. Neuronalne uwarunkowania miłości 257

3.1. System lustrzanych neuronów a miłość 259

3.1.1. Rola systemu lustrzanych neuronów w procesie bezsłownej komuni-
kacji interpersonalnej 262

3.1.2. Początki rozwoju systemu lustrzanych neuronów a rozwój języka 264

3.1.3. System lustrzanych neuronów a procesy naśladowania – symulacji
–imitacji 270

3.1.4. Procesy imitacji 273

3.1.5. Procesy empatii 274

3.1.6. Procesy intuicji 277

3.1.7. Mentalizacja – czytanie w myślach 278

3.1.8. Procesy teorii umysłu (ToM) 280

3.1.9. Intersubiektywność 281

4. Uwarunkowania neurohormonalne miłości 282

Rozdział 2.

Miłość małżeńska w perspektywie psychologicznej 289

1. Problemy definicyjne miłości 289

2. Typologia miłości małżeńskiej 293

2.1. Miłość romantyczna 294

2.2. Miłość a zazdrość 295

2.3. Utrata miłości romantycznej 296

2.4. Miłość romantyczno-namiętna 298

2.5. Miłość namiętna typu uzależnienia 299

2.6. Miłość towarzyska czy przyjacielska – lubienie (companionate love–liking) 303

2.7. Dojrzała miłość małżeńska i jej cechy 303

3. Podstawowe atrybuty miłości małżeńskiej 304

3.1. Miłość a intymność 304

3.2. Miłość a współodpowiedzialność 305

3.3. Miłość a przywiązanie	306
3.4. Style przywiązania a proces atrybucji	314
3.5. Miłość a wsparcie społeczne	316
3.6. Miłość a przebaczenie	317
3.6.1. Rola atrybucji w procesie przebaczenia	320
3.6.2. Rola postaw w procesie przebaczenia	321
3.6.3. Rola motywacji w procesie przebaczenia	322
3.7. Miłość a zaangażowanie	323
3.8. Wyrozumiałość a przebaczenie	324
3.9. Zaufanie a miłość małżeńska	325
3.10. Rola indywidualnych właściwości a miłość małżeńska	328
3.11. Rola orientacji optymizmu lub pesymizmu a miłość małżeńska	329
3.12. Doświadczenie sensu w życiu a miłość małżeńska	332
3.13. Poczucie dobrostanu-szczęścia a miłość małżeńska	333

Zakończenie	336
--------------------	-----

Bibliografia	338
---------------------	-----